

WAO/EAACI słownik i definicje

Terminologia alergologiczna jest bardzo zróżnicowana. Aby zapewnić jasną komunikację pomiędzy profesjonalistami zajmującymi się problemami zdrowotnymi World Allergy Organization zaleca przyjęcie ujednoczonego nazewnictwa alergologicznego. Terminologia zaproponowana przez Europejską Akademię Alergologii i Immunologii Klinicznej w publikacji pt. „Zmodyfikowana terminologia alergologiczna” (Johansson et al., Allergy 2001) została ostatnio zaktualizowana przez World Allergy Organization w publikacji „A Revised Nomenclature for Allergy for Global Use (Ref Johansson et al. JACI 2004).

Alergia: Alergia jest reakcją nadwrażliwości zapoczątkowaną przez mechanizmy immunologiczne. W procesach alergicznych mogą uczestniczyć przeciwciała lub komórki. U większości pacjentów przeciwciała typowo odpowiedzialne za rozwój reakcji alergicznych należą do izotypu IgE, w tym przypadku można powiedzieć, że pacjenci cierpią na alergię IgE zależną. Nie wszystkie reakcje „alergiczne” związane z IgE występują u pacjentów „atopowych”. W alergii IgE-niezależnej przeciwciała mogą należeć do izotypu IgG np. w reakcjach anafilaktycznych wywołanych kompleksami immunologicznymi zawierającymi dekstran i w klasycznej, obecnie rzadko występującej chorobie posurowiczej - poprzednio zaliczanej do reakcji typu III. Zarówno przeciwciała klasy IgE jak i IgG są wykrywane u pacjentów z alergiczną aspergillozą oskrzelowo – płucną (ABPA). Natomiast przykładem reakcji w której pośredniczą komórki jest alergiczne kontaktowe zapalenie skóry.

Alergeny: Alergeny są to antygeny wywołujące alergię. Większość alergenów reagujących z przeciwciałami IgE i IgG ma budowę białkową i często posiada boczne łańcuchy węglowodanowe, ale w niektórych okolicznościach czyste węglowodany mogą być uznane za alergeny. W rzadkich przypadkach molekuly o niskiej masie cząsteczkowej np. izocyjaniany i bezwodniki, działające jako hapteny, określane są jako alergeny dla przeciwciał IgE. W alergicznym kontaktowym zapaleniu skóry klasycznymi alergenami reagującymi z limfocytami T są molekuly o niskiej masie cząsteczkowej np. nikiel, chrom i formaldehyd.

Atopia: Atopia oznacza osobniczą lub rodzinną predyspozycję, związaną zwykle z okresem dziecięcym i dorastania, do rozwoju uczulenia i produkcji przeciwciał klasy IgE w odpowiedzi na zwykłą ekspozycję na alergeny, zazwyczaj białka. W konsekwencji, osoby takie mają skłonność do rozwoju typowych objawów takich jak astma, nieżyt nosa i spojówek oraz wyprysk. Pojęcia „atopia” i „atopowy” powinny być zarezerwowane do opisu genetycznych predyspozycji do rozwoju uczulenia IgE- zależnego w stosunku do alergenów powszechnie występujących w środowisku, z którymi każda osoba ma kontakt, ale w odpowiedzi na które u większości osób nie rozwija przewlekła odpowiedź IgE zależna. Tak więc atopia jest klinicznym opisem osób odpowiadających wysoką produkcją przeciwciał klasy IgE. Termin atopia nie powinien być używany dopóki nie zostanie udokumentowana obecność swoistych przeciwciał klasy IgE w surowicy lub za pomocą dodatnich punktowych testów skórnych. Objawy alergiczne u pacjentów atopowych mogą być opisywane jako atopowe np. astma atopowa. Niemniej IgE-zależna astma nie powinna generalnie być nazywana astmą atopową. Ani dodatnie testy skórne ani obecność przeciwciał klasy IgE dla mniej powszechnych alergenów np. jadów owadów błonkoskrzydłych lub leków, które występują w dużych stężeniach nie jest kryterium diagnostycznym atopii.

Nadwrażliwość: Nadwrażliwość oznacza obiektywnie powtarzalne objawy, wywołane przez ekspozycję na określony bodziec, obecny w dawce tolerowanej przez zdrowe osoby.

Nadwrażliwość niealergiczna: Nadwrażliwość niealergiczna jest zalecanym terminem dla opisu nadwrażliwości, w których nie można potwierdzić mechanizmu immunologicznego.

Terminologia chorób

Astma (wg definicji GINA): Astma określana jest jako przewlekły proces zapalny dróg oddechowych, w którym uczestniczy szereg komórek-szczególnie komórki tuczne, eozynofile i limfocyty T. U osób podatnych zapalenie to jest przyczyną nawracających świstów, braku powietrza, ucisku w klatce piersiowej oraz kaszlu zwłaszcza w nocy i wczesnym rankiem. Objawy te związane są zwykle z uogólnionym, choć zmiennym ograniczeniem przepływu powietrza w drogach oddechowych, które może być przynajmniej częściowo odwracalne, spontanicznie lub pod wpływem leczenia. Zapalenie dróg oddechowych wywołuje również nadreaktywność oskrzeli na różne bodźce.

Astma alergiczna: Astma alergiczna jest podstawowym terminem dla określenia astmy wywołanej przez mechanizmy immunologiczne. Jeżeli został potwierdzony mechanizm IgE zależny zaleca się używanie pojęcia astma IgE-zależna . Przeciwciała klasy IgE mogą zapoczątkować zarówno reakcje typu natychmiastowego jak i późnego. Niemniej w innych chorobach alergicznych, reakcje związane z limfocytami T wydają się pełnić istotną rolę w reakcjach opóźnionych i reakcji późnej fazy. W zależności od czasu trwania objawów, astma może być określana jako przewlekła i sporadyczna .

Astma niealergiczna: Jest to termin zalecany dla określenia astmy nie związanej z mechanizmami immunologicznymi. Proponuje się aby uprzednio używane pojęcia- „zewnątrzpochodna” , „wewnątrzpochodna” , „egzogenna” i „endogenna” nie były dłużej stosowane w celu rozróżnienia astmy alergicznej i niealergicznej.

Nieżyt nosa i zapalenie spojówek: Objawy nadwrażliwości związanej z mechanizmami immunologicznymi dotyczącymi nosa i spojówek powinny być określane jako alergiczny nieżyt nosa i spojówek. W większości przypadków reakcje te są związane z mechanizmami IgE zależnymi. W zależności od czasu trwania objawów możemy wyróżnić sporadyczny oraz przewlekły nieżyt nosa i zapalenie spojówek.

Zapalenie skóry: Pojęciem obejmującym wszystkie miejscowe zapalne zmiany skóry powinno być zapalenie skóry (*dermatitis*). To co ogólnie określa się mianem „wyprysk atopowy/zapalenie skóry” nie jest jedną chorobą ale raczej grupą jednostek chorobowych o wspólnym obrazie klinicznym. Bardziej wskazanym pojęciem jest wyprysk. Przypadki związane z alergiczną astmą, nieżytem nosa i zapaleniem spojówek, czyli wyprysk występujący u osób z cechami atopii, powinny być określane jako wyprysk atopowy. Bliski kontakt z cząsteczkami chemicznymi o niskiej masie cząsteczkowej może prowokować rozwój alergicznego kontaktowego zapalenia skóry, związanego z odpowiedzią ze strony limfocytów Th1. Odmiany niealergiczne zapalenia skóry mogą być określane jako zapalenie kontaktowe skóry toksyczne lub zapalenie kontaktowe skóry z podrażnienia.

References

Johansson SGO, O'B Hourihane J, Bousquet J, Brujnzeel-Koomen C, Dreborg S, Haahtela T, Kowalski ML, Mygind N, Ring J, Van Cauwenberge P, van Hage-Hamsten M, Wüthrich B. . A revised nomenclature for allergy. An EAACI position statement from the EAACI nomenclature task force. Allergy 2001;56:813-824.

Johansson SGO, Bieber T, Dahl R, Friedmann PS, Lanier BQ, Lockey RF, Motala C, Ortega Martell JA, Platts-Mills TAE, Ring J, Thien F, Van Cauwenberge P, Williams HC. Revised nomenclature for allergy for global use. Report of the nomenclature Review Committee of the World Allergy Organisation, October 2003, J Allergy Clin Immunol 2004;113; 832-836.

Extracted from the EAACI and WAO NPS by Karen Henley Davies, WAO and S.G.O. Johansson , Karolinska University Hospital, Stockholm.

The translation was kindly provided by Joanna Makowska M.D. and Marek L . Kowalski M.D.